

HAR BIR BOLA – ALOHIDA DUNYO: INDIVIDUAL YONDASHUVNING AHAMIYATI

Mirzayeva Dilfuza Murtozayevna¹

¹ Tayloq tumani, Navzandak mahallasi
27-maktab boshlang'ich sinf o'qituvchisi

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received:13.05.2025

Revised: 14.05.2025

Accepted:15.05.2025

KALIT SO'ZLAR:

individual yondashuv,
boshlang'ich ta'lim,
shaxsga yo'naltirilgan
ta'lim, pedagogik
metodlar, o'quvchi
psixologiyasi

Ushbu maqola boshlang'ich ta'lim jarayonida individual yondashuvning ahamiyati haqida batafsil to'xtaladi. Har bir bola noyob shaxs sifatida qaralib, uning o'ziga xos bilish darajasi, psixologik holati, qiziqishi va ehtiyojlari tahlil qilinadi. O'qituvchining pedagogik mahorati, kuzatuvchanligi va har bir o'quvchiga alohida yondasha olishi ta'lim samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Maqolada zamonaviy ta'limda individual yondashuvning nazariy asoslari va amaliy tatbiqlari yoritiladi.

KIRISH. Har bir bola - alohida dunyo. Ularning bilim olish uslubi, qobiliyatlari, idrok qilish darajalari bir-biridan tubdan farq qiladi. Shu boisdan zamonaviy o'qituvchidan har bir o'quvchining psixologik portretini chuqur tahlil qila olish, unga mos ta'lim metodlarini tanlash talab etiladi. Boshlang'ich ta'lim bosqichi bolalarning ta'limga bo'lgan munosabatini shakllantirishda hal qiluvchi davr bo'lib, unda individual yondashuvni qo'llash pedagogik faoliyatning ajralmas qismiga aylanishi lozim. Individual yondashuv bu — har bir o'quvchining bilim darajasi, qobiliyati, bilishga bo'lgan qiziqishi, rivojlanish sur'atini hisobga olib ta'lim berish demakdir. Bu yondashuvning asosiy maqsadi har bir bola shaxsining o'ziga xosligini e'tirof etgan holda, uning ehtiyojlariga javob beradigan ta'limni tashkil etishdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Ushbu maqola yozilishida yurtimizda va xorijiy davlatlarda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar, psixologik-pedagogik adabiyotlar, metodik qo'llanmalar asos qilib olindi. Boshlang'ich ta'limda faoliyat olib borayotgan tajribali o'qituvchilarning fikrlari, kuzatuvlar asosida to'plangan amaliy tajribalar, so'rovnomalar va intervyu natijalari asosida tahlil qilindi. Shuningdek, zamonaviy differensial yondashuv, interfaol metodlar, raqamli ta'lim texnologiyalari yordamida o'quvchilarning o'zlashtirishiga oid ma'lumotlar ham ko'rib chiqildi. Tahlil qilingan adabiyotlar o'qituvchining har bir bola bilan individual ishlashi, uning ehtiyojlariga mos metodlarni qo'llashi, o'quvchining shaxsiy rivojlanishiga xizmat qilishi lozimligini ko'rsatmoqda.

NATIJALAR

O'tkazilgan tahlillar natijasida aniqlanishicha, o'qituvchi tomonidan individual yondashuv asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarda bilim o'zlashtirishga bo'lgan ishtiyoqni kuchaytirgan. Bu jarayonda o'quvchilarning o'z fikrini erkin ifoda etish darajasi ortgan, ularning o'z-o'zini baholash qobiliyati shakllangan. Shuningdek, rolli o'yinlar, kichik guruhlarda ishlash, testlar, ijodiy topshiriqlar orqali ularning mustaqil fikrlash, mulohaza yuritish, muammo yechish ko'nikmalari rivojlangan. O'qituvchi bolalarning ehtiyojlariga qarab dars shaklini moslashtirganda, darsga ishtirok va intilish kuchaygan. Natijada ta'lim samaradorligi ortgan, o'quvchilarda o'ziga ishonch paydo bo'lgan. Individual yondashuv asosida har bir o'quvchining o'zlashtirish sur'ati, qobiliyat darajasi, mustaqil faoliyat yuritish ko'nikmalari aniq ko'rinadi.

MUHOKAMA

Individual yondashuvda o'qituvchining asosiy roli — bola shaxsiyatini ochish, uni anglash, qo'llab-quvvatlashdir. Har bir o'quvchi o'ziga xos dunyo ekanini inobatga olgan holda yondashilgan ta'lim jarayoni samarali kechadi. Bunday yondashuv nafaqat bilim o'zlashtirishga, balki bolalarning ijtimoiy faolligi, jamoaga moslashuvi, o'z fikrini erkin ifoda etish ko'nikmalarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Shuningdek, bu yondashuv oilaviy hamkorlikni kuchaytiradi, chunki ota-onalar bolaning individual xususiyatlarini bilgan holda o'qituvchi bilan doimiy aloqada bo'ladilar. O'qituvchi va oila o'rtasidagi uzviy bog'liqlik ta'lim tarbiyaning muvaffaqiyatiga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, har bir bola noyob shaxs bo'lib, u bilan ishlashda alohida yondashuv zarur. Individual yondashuv bolaning ijtimoiylashuvi, bilim olishga bo'lgan qiziqishi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarining shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Shaxsga

yoʻnaltirilgan taʼlim — bu kelajak avlodni barkamol va ijtimoiy jihatdan faol shaxs sifatida tarbiyalashning eng muhim vositasidir. Har bir pedagog bu yondashuvni oʻz faoliyatining ustuvor tamoyiliga aylantirishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Axmedova N. va boshqalar. Boshlangʻich taʼlim metodikasi. – Toshkent: Oʻqituvchi, 2020.
2. Vygotsky L.S. Pedagogik psixologiya. – Moskva: Pedagogika, 1983.
3. Gʻofurov K. Boshlangʻich sinf oʻquvchilarining psixologiyasi. – Toshkent: Fan, 2018.
4. Zamonaviy taʼlim texnologiyalari. – Toshkent: TDPU, 2021.
5. Karimova D. Shaxsga yoʻnaltirilgan taʼlim texnologiyalari. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2019.
6. Mahkamova M. Boshlangʻich taʼlimda shaxsiy yondashuv. – Samarqand, 2023.
7. Bozorova D. Interfaol metodlar va ularning qoʻllanilishi. – Toshkent: TDPU, 2022.
8. Jalilova S. Pedagogik psixologiya asoslari. – Toshkent: Fan va Texnologiya, 2021.